



Van Hoof Advies UG

Im Heidfeld 24, 47574 Goch

Correspondentie: Postbus 41
6590 AA Gennep

e-mail: mailvanhoofadvies@gmail.com

IBAN: DE02320613844801763010

Gedeputeerde Staten van Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Uw kenmerken: Z-NB-VN-2016-1167 en Z-HZ_WABO-2016-4051
Mijn kenmerk: 2136WD1

Kessel, 12 april 2021

Geacht college,

Namens

Kasteel Ridderhofstad Hindersteyn, langbroekerdijk A 119, 3947 BG Langbroek,
Poggel BV, eigenaar van Landgoed Lunenburg, Langbroekerdijk A 97, 3947 BE Langbroek
Stichting Instandhouding Sterkenburg, Langbroekerdijk 10, 3972 ND Driebergen-Rijsenburg
Landgoed Klein Hindersteyn, langbroekerdijk A 16, 3947 BH Langbroek,
Landgoed Hindersteyn C, Gooyerdijk 47 3947 NB Langbroek,
Landgoed Dondersteyn, Gooyerdijk 47 3947 NB Langbroek,
Landgoed Rhodesteyn, Gooyerdijk 43 3947 NB Langbroek,
Landgoed Dykhoeve BV, Langbroekerdijk B 4 3947 BB Langbroek,
Landgoed de Lange Akkers, Gooyerdijk 43 3947 NB Langbroek,
Landgoed Hoevensteyn, Langbroekerdijk A 125, 3947 BG Langbroek,
Landgoed Leeuwenburg, Langbroekerdijk 41, 3972 NC Driebergen-Rijsenburg,
Landgoed Weerdesteyn, Weerdesteynselaan 1, 3947 ND Langbroek,
Landgoed Hardenbroek, Langbroekerdijk 22, 3972 ND Driebergen-Rijsenburg,
De Loonbrouwerij BV, Graaf van Lynden van Sandenburgweg 6, 3945 PB Cothen,
TapKoel, Graaf van Lynden van Sandenburgweg 6a, 3945 PB Cothen,
Stichting Behoud het Weteringgebied. Langbroekerdijk A 11, 3947 BC Langbroek,
Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede, Walplantsoen 12, 3961 CA Wijk bij Duurstede,
B. de Boer en T. de Boer-Satijn Langbroekerdijk A 84, 3947 BK Langbroek,
D. van Dedem Langbroekerdijk A 111, 3947 BE Langbroek en
H.A. van der Meer & Marc Gieling Langbroekerdijk A 115, 3947 BE Langbroek,

(verder gezamenlijk te noemen: cliënten) vraag ik uw aandacht voor het volgende:

Op 30 maart 2017 heeft u aan Stichting Groene Energie Krommerijn & Heuvelrug een vergunning ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) verleend voor de activiteiten: 'bouwen' en 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening en milieu', voor de realisatie van een inrichting met co-vergisting en digestaatverwerking aan de Graaf van Lynden van Sandenburgweg nabij 8b te Cothen.

Op 25 januari 2017 heeft u aan Stichting Groene Energie Krommerijn & Heuvelrug een vergunning ingevolge art. 2.7 lid 2 van de Wet Natuurbescherming (natuurvergunning) verleend voor de oprichting van een (co-)vergistingsinstallatie met be- en verwerking van digestaat voor de locatie Graaf van Lynden van Sandenburgweg nabij 6-8 te Cothen.

Het gaat om hetzelfde project.

Het project is tot op heden niet gerealiseerd.

Namens cliënten verzoek ik u deze beide vergunningen in te trekken.

Dit verzoek wordt als volgt gemotiveerd:

Toen het lokale initiatief in 2011 tot stand kwam van enkele agrariërs uit de Kromme Rijnstreek dat leidde tot beide bovengenoemde vergunningen, om in een biovergister mest te bewerken en energie op te wekken, leek dit een sympathieke oplossing voor het mestoverschot, voor het nuttig gebruik van allerlei restproducten en voor een vermindering van CO₂-emissies en ammoniakuitstoot om daarnaast ook nog eens groen gas op te leveren.

Voortschrijdend inzicht

Met de kennis van nu en op basis van de feiten en ervaringen met andere co-vergisters is er echter een heel ander beeld ontstaan. Er zijn grote twijfels of co-vergisters wel bijdragen aan de energietransitie. Duurzaam zijn ze evenmin. Er vindt een grote visieomslag plaats binnen de Europese en landelijke politiek over de houdbaarheid van de intensieve veehouderij. Op Europees niveau wordt de 'Farm to Fork / Green Deal' strategie uitgerold.

De Green Deal is een routekaart om de economie van de EU duurzaam te maken (*door op alle beleidsdomeinen de klimaat- en milieuproblemen als een kans aan te grijpen om de transitie voor iedereen zo rechtvaardig en inclusief mogelijk te maken:*

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_nl).

Vanuit deze route kaart zijn **twee strategieën** vastgesteld:

- een biodiversiteitsstrategie en
- een op de landbouw gerichte 'Farm to fork'-strategie.

Landelijk groeit de roep bij topambtenaren tot verkleining van de veestapel om de stikstofuitstoot te verminderen. Lokaal groeit de roep om en voelt men de noodzaak tot een transitie naar een minder intensieve veehouderij die een betere bijdrage kan leveren aan het evenwicht tussen natuur en landbouw. Naast biodiversiteit is het streven naar een structurele vermindering van uitstoot van fosfaten, ammoniak en CO₂, onderdeel van de doelstelling om energieneutraal te worden.

In dit licht past de biovergister niet meer. Zeker niet na de doorgevoerde uitbreidingen door het vergroten van de capaciteit van 36.000 ton/jaar naar 90.000 ton/jaar en veranderen van mono naar co-vergisting. Dit is geen oplossing voor het lokale mestoverschot. Integendeel, er komen meer restproduct en milieubelastende stoffen uit de co-vergister en digestaatbewerking dan er aan mest ingaat. De biovergister levert ook geen vermindering van de CO₂ uitstoot op. Mest is geen CO₂. Dat wordt het pas door het proces. Digestaat is geen vervanger voor kunstmest. Dat moet eerst verwerkt worden. Dat kan nu maar door één bedrijf worden gedaan. Waarom rijden boeren de mest niet direct uit op hun land als kunstmestvervanger? Vooralsnog is het afval met een afzetprobleem. De energiebalans is matig en er moet veel energie in om er net iets meer energie uit te krijgen. Voor de verwarming van de vergistingstanks wordt jaarlijks 2.500 ton houtsnippers verbrand, overeenkomend met de warmtevraag van 1.000 huishoudens. Of en hoe de CO₂, die bij die verbranding ontstaat wordt afgevangen blijft onduidelijk. De co-vergister gebruikt daarnaast 100.000 m³ aardgas per jaar en net zo veel elektriciteit als 1.430 huishoudens (geheel Cothen). Het is zeer discutabel om op deze wijze 'groen' gas op te wekken. Wanneer straks ook nog blijkt dat de ondernemers de co-vergisting en de verwerking van het digestaat willen onderbrengen in twee aparte vennootschappen zal dit zeer waarschijnlijk gebeuren met het belangrijkste doel om subsidie te verkrijgen. Het duurzaamheidsetiket is verbleekt: geuroverlast, fijnstof, vervoersbewegingen met grote vrachtwagens en affakkelen worden de dagelijkse praktijk. Energiebesparende maatregelen worden niet genomen.

3

Wijzigingen

Wat begon als een initiatief voor het circulair oplossen van een lokaal mestprobleem is uitgegroeid tot een mestfabriek, nog voordat er daadwerkelijk is gebouwd. De capaciteit is inmiddels vergroot en de samenstelling is gewijzigd waardoor het niet langer meer een lokaal initiatief is. Mest en co-producten komen van ver buiten de gemeente/regiogrens. Het transport gaat straks plaatsvinden via één toegangs/uitweg naar de reeds zeer drukke N229 (de provinciale weg tussen Bunnik/afslag A12 en Wijk bij Duurstede) langs het bedrijf TapKoel (<https://tapkoel.nl>). Deze weg zelf is daar niet breed genoeg voor, zeker wanneer er wordt voldaan aan de eisen aan de groenbeplanting. De gemeente en provincie maken zich nu al zorgen over de toenemende verkeersdruk en zij vrezen doorstroming op de N229 door de bouw van additionele huizen. In dat licht komt de verkeersaanzuigende werking van de vergister de verkeersdruk (filevorming) en verkeersrisico's niet ten goede: per etmaal moeten 29 vrachtauto's (exclusief de personenauto's) waaronder enkele tractoren de N229 op- en afrijden, oversteken, voorsorteren etc.

Verder is de vraag welke garanties er worden gegeven door het bedrijf Groene Energie Kromme Rijn en Heuvelrug BV dat er geen verdere wijzigingen komen voor het verder "verbeteren" van de rentabiliteit voor de initiatiefnemers?

Met de verwachte druk op vermindering van de veestapel is het logisch om aan te nemen dat er lokaal minder mest geproduceerd gaat worden waardoor het lokale probleem van mestoverschot zal verdwijnen. Waarom dan nu nog investeren in een biovergister met een capaciteit die nu al vele malen groter is dan de lokale productie waardoor er mest van heinde en verre moet worden geïmporteerd? Hierdoor ontstaat een grotere druk om co-producten te zoeken en te importeren om de vergister te redden.

Politieke ommekeer

Landelijk groeit de twijfel omtrent co-vergisters. De oorspronkelijk pleitbezorger prof. dr. Cees Veerman, CDA minister LNV van juli 2002 tot februari 2007, spreekt inmiddels publiekelijk zijn zorgen uit. Ook Tweede Kamerlid en fractievoorzitter Jesse Klaver (GroenLinks) geeft in de uitzending van het televisieprogramma Nieuwsuur van 7 maart jl. aan voorstander te zijn van het versneld sluiten van alle biomassacentrales. Meer recent is er op 14 april jl. een motie ingediend door de Tweede Kamerleden Bromet en Thijssen om te stoppen met subsidiering van mestverwerking (zie bijlage).

Fraude Co-producten

Mest bestaat voor groot deel uit water waardoor er vrij weinig energie in zit. Biogas komt met name uit co-producten. Vandaar de noodzaak tot het vergroten van de capaciteit en omvormen naar co-vergistingsproces om de fabriek enigszins rendabel te laten zijn. De vraag naar deze co-producten is groot, de prijzen stijgen en daarmee de kans op fraude. Er zijn voorbeelden van andere vergisters die hun co-producten tot ver buiten de landsgrenzen kopen, met alle extra vervoersbewegingen van dien. De initiatiefnemers zullen te goeder trouw zijn, maar helaas wijst de praktijk uit dat de hele keten zeer fraudegevoelig is. Steeds vaker worden er in de restproducten stoffen aangetroffen (vee-medicatie, zware metalen, pathogenen etc.) die daar niet in thuishoren en een gevaar opleveren voor de volksgezondheid. Tussenhandelaren en exploitanten gebruiken goedkope co-producten die illegaal zijn of zij krijgen betaald voor het verwerken daarvan. Volgens het Openbaar Ministerie heeft controle bij tweederde van de co-vergisters kleine tot grote milieudelicten aan het licht gebracht. Daarnaast stelden de onderzoekers vast dat er weinig controles van de mest- en afvalstoffen plaatsvinden. Dat is ook niet te doen. In de keten acteren verschillende tussenhandelaren waardoor controles en toezicht lastig zijn. Het is niet realistisch om te verwachten dat de lokale handhaving voldoende capaciteit heeft om gedurende de gehele bestaansperiode van de vergister actieve controles te doen, met alle mogelijke fraudeproblemen van dien.

Berichten van calamiteiten bij en sluitingen van co-vergisters in verband met milieudelicten, subsidiefraude en andere overtredingen zijn eenvoudig te vinden op internet. De meest recente en vermeldenswaardige berichten, zijn:

- Een wetenschappelijk onderbouwd rapport uit januari 2021 op www.brabantsburgerplatform.nl over de harde feiten van de grootschalige mestbewerking;
- De uitzending op NPO2 van 14 maart 2021 om 20:25 uit de serie 'De Vuilnisman' met de titel 'De Toverdoos' en;
- Het bericht over de sluiting van de omstreden co-vergister in Bunschoten op RTV Utrecht van 26 maart 2021.

Ondernemersrisico

De biovergister in Cothen is nog steeds niet gebouwd. Sterker nog, na enig grondwerk begin 2020 staat de hele zaak al meer dan een jaar volkomen stil. Blijkbaar zijn er (grote) problemen om dit initiatief sluitend te krijgen. Dat geeft geen goed gevoel voor de toekomst. Alle aannames omtrent het project komen van een adviesbureau uit Varsseveld dat is betrokken bij de realisatie van het project. De slager keurt zijn eigen vlees dus. Er heeft voor zover bekend geen objectieve toetsing plaatsgevonden. Dit zou op zijn minst gedaan moeten

worden voordat wordt begonnen met de bouw. In Varsseveld heeft een initiatiefnemer, een coöperatie van 80 boeren, het niet voor elkaar gekregen te voldoen aan de voorwaarden. Na een moeizaam proces van 10 jaar met veel verzet en zelfs bedreigingen, blijkt het bedrijf financieel niet aantrekkelijk genoeg. Het is ten onder gegaan aan eigen liquiditeitsproblemen. Initiatiefnemers konden zelfs na meer dan 10 jaar zoeken de financiering niet rond krijgen. De volgende link biedt hierover meer informatie: [Geen vergister op Hofskamp in Varsseveld | REGIO8](#)

Als 80 boeren het elders niet lukt, waarom zou het 8 initiatiefnemers het hier dan wel lukken? Wat gebeurt er als er tijdens of na de bouw blijkt dat er niet voldaan wordt aan de voorwaarden en de vergunning alsnog wordt ingetrokken of niet voldoet? Als de prijs van co-producten blijft stijgen zal het rendement nog slechter uitpakken. Hoe financieel draagkrachtig is de onderneming om in dat geval de lopende kosten te blijven betalen? En wat gebeurt er als dat niet zo is? Wie draagt dat risico? Welke garantie krijgt de gemeente dat de initiatiefnemers garant staan voor afbraak en opruimen van de fabriek en dat deze niet in handen komt van onbekende partijen? De risico's zijn groot, de belangen van omwonenden nog groter.

Het oorspronkelijke plan heeft zijn glans verloren. De roep om een minder intensieve veeteelt wordt daarnaast steeds luider. In Europa is het roer al om (Farm to Fork en Green Deal) en zelfs in Nederland worden opkoopregelingen opgesteld om de veestapel in te krimpen. Topambtenaren spreken in een beleidsanalyse voor de regering over een krimp van minstens 17% tot 30%, gedwongen uitkoop, een krimpverplichting en het invoeren van een ammoniakbelasting. Allemaal zaken die de initiatiefnemers van deze installatie niet gaan helpen om de businesscase alsnog rond te maken en solide te houden, met allerlei mogelijke gevolgen zoals verkoop aan een externe partij als uiterste uitweg.

Dit alles in acht nemende is het van cruciaal belang om het belang van 8 initiatiefnemers af te wegen ten opzichte van het algemeen belang, met name het belang van de direct omwonenden en betrokken belangenorganisaties. Het is evident dat er geen sprake is van een gedegen draagvlak.

De tijden zijn veranderd, inzichten ook. Het is tijd voor een heroverweging en om nog eens kritisch te kijken of we wel door willen en kunnen met de bouw van deze biovergister. Het aloude spreekwoord "beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald" is hier zeer toepasselijk.

Daarbij biedt art. 2.33 lid 2 onder a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) u de mogelijkheid om de vergunning voor de activiteit 'bouwen' in te trekken wanneer er gedurende 26 weken geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Diezelfde bepaling biedt u de mogelijkheid om de vergunning voor de activiteiten 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening en milieu' in te trekken wanneer er gedurende 3 jaar geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Beide termijnen zijn verstreken.

Gelet op het bovenstaande is het wenselijk dat u van deze mogelijkheid gebruik maakt. Vandaar het verzoek namens de cliënten om genoemde Wabo-vergunning in te trekken.

Ten aanzien van de natuurvergunning het volgende:

De biovergister van de het bedrijf Groene Energie Kromme Rijn en Heuvelrug BV veroorzaakt volgens de vergunning 0,37 mol per ha per jaar aan stikstofdepositie op habitatype H91E0C (vochtige alluviale bossen) in Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek. De kritische depositiewaarde van dit habitatype is inmiddels overschreden. De additionele depositie vanwege de onderhavige installatie is om die reden onwenselijk en draagt qua effecten bij aan de stikstofoverbelaste situatie met mogelijk significante effecten. De berekende waarde van 0,37 mol per ha per jaar is bovendien exclusief de stikstofdepositie die is gerelateerd aan aan- en afvoerende (vracht)verkeer, dat aan het project gebonden is. Deze is destijds niet in de beoordeling betrokken, maar dient als projectgerelateerde emissiebron wel meebeschouwd te worden. Genoemde waarde van 0,37 mol per ha per jaar betekent daarom hoogstwaarschijnlijk een onderschatting van de werkelijke waarde wanneer het project gerealiseerd zou worden.

Bij de natuurvergunning van 25 januari 2017 is geoordeeld dat er sprake was van een afname van de stikstofdepositie ten opzichte van de eerdere PAS-melding.

Blijkens de PAS-uitspraak ECLI:NL:RVS:2019:1603 was de PAS-melding echter niet rechtsgeldig. Daar kunnen dus geen rechten aan worden ontleend. De natuurvergunning van 25 januari 2017 had dus betrekking op een toename van de stikstofdepositie. De vergunning is dus niet met interne saldering verleend; er was geen sprake van een afname van de stikstofdepositie. Dat is van belang, want op basis van de huidige Wet Natuurbescherming is er geen natuurvergunningplicht meer voor intern salderen (ECLI:NL:RVS:2021:71). Als er geen natuurvergunningplicht zou zijn, zou het intrekken van de natuurvergunning zinledig zijn. Dat is dus niet het geval. Het op 25 januari 2017 natuurvergunde project is volgens de huidige Wet Natuurbescherming nog steeds een natuurvergunningsplichtig project. Met het intrekken van de natuurvergunning van 25 januari 2017 kan het alsnog realiseren van het project dus nog steeds voorkomen worden. Vergelijk r.o. 17.10 van genoemde uitspraak.

Op grond van art. 5.4 lid 1 onder c van de Wet Natuurbescherming (WNB) kan een natuurvergunning worden ingetrokken wanneer de vergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend.

De vergunning is verleend onder verwijzing naar de passende beoordeling bij het PAS en op grond van de stelling dat er sprake is van een afname ten opzichte van de PAS-melding. Beide uitgangspunten zijn onjuist gebleken blijkens de PAS-uitspraak. De vergunning had niet mogen worden afgegeven onder verwijzing naar de passende beoordeling bij het PAS en onder verwijzing naar de PAS-melding als referentie. De passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag lag, voldeed immers blijkens inmiddels vaste jurisprudentie niet aan de eisen die uit artikel 6 van de Habitatrichtlijn voortvloeien. Aan de PAS-melding ligt hetzelfde gebrek ten grondslag. Daardoor is er geen zekerheid dat het in de PAS-melding gemelde project geen significante effecten veroorzaakt. Door te refereren aan de PAS-melding als referentie kunnen daardoor evenmin significante effecten worden uitgesloten. De referentiesituatie is in dit geval, waarin sprake is van de oprichting van een installatie, nihil.

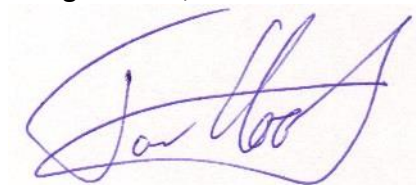
Door bovengenoemde gebreken is bij de vergunning van 25 januari 2017 is in strijd met art. 2.8 lid 1 WNb geen passende beoordeling van de gevolgen voor de Natura2000-gebieden gemaakt, die rekening houdt met de instandhoudingsdoelstellingen van de gebieden. De natuurvergunning is dus verleend in strijd met wettelijke voorschriften. Er is dus een intrekingsgrond.

Bij het gebruikmaken van deze bevoegdheid heeft u een beoordelingsvrijheid. Gelet op het bovenstaande levert het bedrijf, wanneer het zou worden opgericht, vanwege de stikstofdepositie een effect op de stikstofoverbelaste situatie met mogelijk significante effecten in omliggende Natura2000-gebieden en gelet op het bovenstaande zijn de inzichten met betrekking tot biovergisters zodanig gewijzigd en zijn er zoveel problemen aan verbonden gebleken, dat er goede redenen zijn om van uw intrekingsbevoegdheid gebruik te maken. Daarbij wijzen cliënten er nadrukkelijk op dat gezien de depositie van 0,37 mol per ha per jaar op stikstofoverbelast habitat en gezien de nihil-situatie die als referentie heeft te gelden, de natuurvergunning niet verleend had behoren te worden, aangezien significante effecten niet zijn uitgesloten.

Cliënten wijzen er voorts op dat de omstandigheid dat van de natuurvergunning van 25 januari 2017 geen gebruik is gemaakt, blijkens r.o. 11.2 van uitspraak ECLI:NL:RVS:2021:71 een rol kan spelen in de belangenafweging en de invulling van uw beoordelingsruimte. Het is immers evident dat intrekking van een niet gebruikte vergunning voor de vergunninghouder een veel minder ingrijpende maatregel is dan intrekking van een vergunning voor een reeds gerealiseerd project.

Vandaar het verzoek van cliënten om gebruik te maken van uw intrekingsbevoegdheid.

Hoogachtend,



Ir. A.K.M. van Hoof